

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

126. Clericus qualem habitum deferre debeat, vt gaudeat priuilegio fori. Et si controuertatur, an habitus, cum quo inuentus est Clericus, sit Clericalis, an inquam, hæc habitus cognitio ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immunit. Eccles. Resol. CXXVI. &c. 159

Ballis *tract. var. lib. 5. pragmat. 1. tit. 10. n. 53.* & hanc sententiam in terminis dictae Bullae Sixti 5. quam ille Iurifconsultus afferebat, tenet Garcia de beneficiis tom. 2. p. 7. c. 1. n. 23. & alij penes ipsium, asserentes Clericis non esse necessarium portare duas vestes longas, sed quod vna sufficiat, vel tunica, vel pallium. Verum circa praesentem questionem communem doctrinam adducit Farinacius q. 8. n. 69. & Scaccia de iudiciis tom. 1. lib. 1. c. 11. n. 84.

RESOL. CXXVI.

Clericus qualem habitum deferre debeat, ut gaudeat privilegio fori?
Et si controuertatur, an habitus, cum quo inuentus est Clericus, sit Clericalis, an inquam, hoc habitus cognitio ad Ecclesiasticum pertineat, & dum hoc coram iudice Ecclesiastico pendet, debeat iudex laicus supersedere, & aliter faciens immunitatem Ecclesiasticam infringat? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 63.

^{Sup. hoc in Ref. praeterita, & breuiter in fine Ref. seq.}
^{Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis eius primae annotationis.}
^{Alibi in Ref. seq. ad lib. 7.}
Respondeo Clericos circa habitum se locorum consuetudini accommodare, ut tradit Ambrosius de immunit. cap. 23. num. 13. ego vero absolute loquendo, illum privilegio fori gaudere arbitror, qui eo vitur vestium genere, ut si a populo videatur, clericus iudicetur, si autem controuertatur, an habitus cum quo inuentus est clericus, sit clericalis, hanc habitus cognitionem ad Ecclesiasticum iudicem pertinere, quidquid aliqui asserant, & pessime in praxim deducunt aliqui iudices, nisi auctoritate Iul. Clar. lib. 9. q. 36. n. 11. & Masc. cod. 961. n. 4. & aduertat iudex laicus, quod dum haec coram iudice Ecclesiastico pendet, debet supersedere, ut nos alibi etiam docuimus, & aliter faciens immunitatem Ecclesiasticam infringit, licet nonnulli apud Carolum de Grassis de effectibus clericatus, effect. 1. n. 1257. & seq. oppositum sentire videantur, sed male, quia fieri potest, ut in tali casu iudex laicus exerceat iurisdictionem in personam exemptam, & quia sequeretur elusoriam esse cognitionem iudicis Ecclesiastici, & haec omnia docet, & probat Bonacina in Bull. Can. tom. 3. disp. 1. q. 16. sect. 1. punct. 6. num. 30. 31. & 32. cum aliis eo immunit.

RESOL. CXXVII.

Utrum iudex laicus possit in casu contingenti cognoscere de Clericatu, vel habitu?
Et an si Clericus captus incedat in habitu laicali, an tunc possit detineri per iudicem saecularem, donec iudex Ecclesiasticus ferat declarationem, & dum pendet talis cognitio, iudex saecularis debet supersedere a progressu in causa delicti?
Et quid, si in dicto casu fama esset publica, & notoria, quod ille esset Clericus, quamuis inuentus sit in habitu laicali, an in tali casu statim remittendus sit ad iudicem Ecclesiasticum, & ante cognitionem Clericatus?
Et qua autem vestes censendae sint Clericales in Clericis prima tonsura, & initiatis minoribus Ordinibus? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 28. alia 27.

^{Supra hoc quoad habitum supra in Ref. 126. ad l. n. 6. verum habitus, & in Ref. 127. & inf. in duab. Ref. seqq. & quoad cognitionem de Clericatu in Ref. 2. huius not. & superius in tr. 2. Ref. 120. §. 1. cursum post medium.}
^{Supra hoc in Ref. 1. not. praeterita, post medium.}
^{Supra hoc in duabus praecedentibus Ref. in principio.}
Multi Regij ad Iudicem saecularem spectare hanc cognitionem contendunt, & sic olim male obseruabatur in nostra Sicilia, & hodie obseruatur multis in locis. Et ita docent Borell. de protecl. Reg. Cath. c. 7. n. 308. Guido Papa q. 1. 38. de protecl. Reg. Cath. c. 7. n. 308. & alij apud Couall. Grat. discept. forens. p. 2. c. 130. n. 30. & alij apud Couall. tract. de cogniti. per viam violentiam §. in Praem. c. 8. n. 39
Tom. I. X.

2. Sed absolute contrariam sententiam amplectendam esse puro ex cap. si Iudex laicus, de sentent. excomm. in 6. Et ita docent communiter Doctores Couarr. pract. 99. c. 33. Zerola in praxi Episc. p. 1. vers. Clericus n. 3. Salzedus in pract. crim. Diaz c. 62. n. 1. Marius Antoninus lib. 3. ref. 48. Ioan. de la Cruz in directo conscient. p. 2. de Sacram. Ordinis q. 5. dub. 8. concl. 1. Molina de instit. tom. 4. tract. 3. disp. 49. n. 6. & 11. Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 9. cap. 7. n. 6. Cuallos ubi supr. tractat. de cognitione, &c. p. 2. q. 44. num. 1. Itaque coram Iudice Ecclesiastico de clericatu, & habitu habenda est discussio, & cognitio, citatis tamen Iudice, & Fisco saecularis Curiae: & postquam Iudex Ecclesiasticus, declarat N. Clericum gaudere privilegio fori, petenda est remissio cum intimatio- ne dictae declarationis iuxta cap. Index cit. quae quidem remissio a Iudice saeculari debet fieri sine Clerici dedecore, ut obseruat Marius Antonius ubi supra n. 2. & infra certum terminum, nempe, viginti horarum; alias saecularis Iudex dictum Clericum non remittens, ultra praedictum tempus ex d. cap. Index in excommunicationem incurreret.

3. Nota vero, quod si captus incedebat in habitu laicali, tunc potest detineri per Iudicem saecularem, donec Iudex Ecclesiasticus ferat declarationem; & dum pendet talis cognitio, Iudex saecularis debet supersedere a progressu in casu delicti. Nota etiam, quod si Clericus fuerit comprehensus in habitu laicali, & fama esset publica, & notoria, quod ille esset Clericus, utique in tali casu remittendus est statim ad Iudicem Ecclesiasticum, & ante cognitionem clericatus. Quomodo autem probetur clericatus, vide Belletum in disquis. cler. p. 1. tit. 3. §. 14. n. 10. Quae autem vestes censendae sint clericales, in Clericis prima tonsura, & initiatis minoribus Ordinibus, vide Bonac. de legib. disp. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. nu. 17. Couar. pract. 99. cap. 31. num. 7. & Iul. Clar. lib. 5. sent. 15. vlt. q. 36. n. 13. cum aliis. Ambrosin. de immunit. Eccles. cap. 23.

RESOL. CXXVIII.

An iudex laicus possit cognoscere de Clericatu, vel de habitu? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 15.

Afirmatiue mordicus respondent aliqui, & ita obseruatur in Lusitania teste Valasco tom. 1. alleg. 44. n. 10. & 12. in Gallia teste Rebuffo ad l. Gallia tom. 1. tit. de literis obligat. art. 11. glossa 3. n. 15. in Hispania, teste Couarruua pract. 99. c. 33. n. 168. in Regno Neapolitano, teste Borello in sum omnium dec. tit. 44. de cit. n. 425. & ratio est, quia huiusmodi questio facti est, & in facto consistit, cuius cognitio ab omni iuris spiritualis cognitione remota est; & ita hanc sententiam praeter Doctores citatos tenent Salgado de protecl. Regia tom. 2. p. 4. c. 14. num. 81. 82. & 85. Pereira tract. de manu regia in concordatis D. Ioan. 1. art. 9. n. 183. & in concord. 1. Regis D. Dimis art. 13. num. 62. Rupellanus lib. 4. instit. forens. Francus dec. 329. num. 9. & alij.

2. Sed ego in tract. 1. part. 1. resol. 27. de immunitate Eccles. contrariam sententiam tenui, nec aliter tenendum est, & contrarium facientes in excommunicationem incurrunt; & hoc determinatum a Bonif. VIII in cap. Index, de sent. excom. in 6. & hanc sententiam tenent DD. quos citat, & sequitur doctus Barbosa ubi infra n. 2. quibus ego addo Cenedum in 99. Canon. q. 4. n. 32. Belletum in disquis. cler. p. 1. tit. de favore clericorum personali §. 14. n. 4. D. Carolum de Grassis de effectibus Cleric. effect. 1. n. 1162. Bobadillam

cognitionem de Clericatu in Ref. seq. & superius in tr. 1. Ref. 120. §. 1. post med

Sup. hoc in Ref. 1. not. praeterita, post mediu.

Sup. hoc in duabus praecedentibus Ref. in principio.

Supra hoc quoad habitum supra in Ref. 126. ad l. n. 6. verum habitus, & in Ref. 127. & inf. in duab. Ref. seqq. & quoad cognitionem de Clericatu in Ref. 2. huius not. & superius in tr. 2. Ref. 120. §. 1. cursum post medium.